

De Komst van Matteo Russo

Alfred Busink

De Komst van Matteo Russo

Van dezelfde auteur

Liefs uit Kosovo
Verdwaald in hun Dromen

Dit is een fictief verhaal. Ik heb me daarom een aantal vrijheden veroorloofd met betrekking tot werkelijk bestaande plaatsen en gebeurtenissen. Alle overeenkomsten met echte personen berusten op louter toeval.

Alfred Busink

ISBN 978 94 653 1624 6

Omslagontwerp door Olivier Tieleman

©Alfred Busink, 2025

Voor mijn vader

"Er is een groter gerechtshof dan alle bestaande rechtbanken en dat is het gerechtshof van het geweten"

Mahatma Gandhi (1869 - 1948)

Proloog

Matteo, mijn lieve zoon,

In het verleden heb ik vaak gezocht naar een manier om je deelgenoot te maken van een aantal persoonlijke gebeurtenissen die mij gedurende het grootste gedeelte van mijn leven, bij vrijwel iedere stap, op een afgrijselijke wijze hebben achtervolgd. Op die gebeurtenissen ben ik niet trots. En dan zeg ik het nog voorzichtig. Dat schaamte een mens kan verteer tot een zielig hoopje ellende heb ik op een confronterende manier ervaren. Die schaamte heeft ervoor gezorgd dat ik niet de geduldige en liefhebbende echtgenoot van je moeder heb kunnen zijn. Ik ging er gebukt onder en was een onzekere, angstige en daardoor wellicht ook onverschillige man die aan het worstelen was met zijn slechte geweten en zich meer en meer terugtrok in zijn eigen beleavingswereld. Ik had alleen maar oog voor mijzelf.

Ik was een man met wie je moeder onmogelijk gelukkig kon zijn. Zij heeft lang geprobeerd het huwelijk te redden, maar mijn depressie vormde een te groot obstakel. De echtscheiding kan dan ook volledig op mijn conto worden geschreven, in negatieve zin bedoeld. En voor jou ben ik niet de vader geweest die je onvoorwaardelijk met liefde veel vertrouwen en veiligheid kon geven. Wat moet jij hebben ge-

hunkerd naar mijn aandacht, maar ik was niet in staat om het je te geven. Jouw zelfverzekerdheid heb je echt helemaal aan jezelf te danken, Matteo!

We hebben met elkaar dus weinig serieuze en diepgaande gesprekken gevoerd. Ik heb het je nooit verteld, maar weet dat ik vanaf een bepaald moment met een trots gevoel ben gaan beseffen dat je een goed mens bent. Je bent altijd, bijna jaloersmakend, zo snel tevreden en gelukkig met de kleine dingen die op je pad komen. Van een ontmoeting met een vriendelijke toerist die je de weg vraagt, kun je al blij worden. Ik bewonder je om de liefde die je Elisa geeft. Om de aandacht en het respect naar haar toe. Je bent dus een goed mens, zoon, en wat had ik je graag kinderen gegund, zodat je jouw liefde, jouw goedheid aan hen had kunnen doorgeven.

Deze woorden vertrouw ik nu aan dit papier toe als een begin van een brief. Die nietsontziende schaamte maakte het voor mij onmogelijk om je een-op-een te vertellen over een periode in mijn leven waarin ik verachtelijke dingen heb gedaan. Nu mijn leven op deze aarde er bijna op zit, vind ik dat je recht hebt op de waarheid rondom je vader. Ik hoop deze brief helemaal af te maken, voordat ik mijn laatste zucht adem uitblaas en dat je hem nog op tijd kan lezen. Mocht dit niet lukken, dan hoop ik dat je snel mijn aantekeningen vindt en probeert er wat orde in te scheppen. Die notities heb ik gemaakt om het voor mezelf op een rijtje te krijgen. Wat was dat moeilijk! Ze vertellen je over de rol die mijn vader (jouw opa Giovanni) heeft gespeeld tijdens de Eerste Wereldoorlog en over mijn eigen rol net voor en gedurende de Tweede Wereldoorlog. Weet dat ik je oordeel, hoe dat ook uitpakt, zal aanvaarden. Hoe dan ook is het belangrijk dat je een bepaald gedeelte van onze familiegeschiedenis kent, al is het niet om er trots op te zijn. Maar ik schreef het al, je hebt recht op de waarheid. Wil je alsjeblieft over die harde waarheid geen

schaamte voelen? Als kind van mij heb jij geen verantwoordelijkheid te dragen over mijn doen en laten. Jij hoeft je alleen te verantwoorden voor je eigen daden. Zo hoort het te zijn en niet anders!

Voordat ik je meeneem naar het familieverleden, wil ik alvast opschrijven dat er in het noorden van ons land waarschijnlijk nog familie van je woont. Tja, dat is ook wat. Door de schaamte heb ik zelf nooit de moed verzameld om te achterhalen of dat daadwerkelijk het geval is. Ergens hoop ik dat jij het wel kan opbrengen.

1

Enkele weken eerder

De man met het kaalgeschoren hoofd had zojuist de auto geparkeerd op de centraal in het dorp gelegen parkeerplaats. Het geasfalteerde plein kreeg door enkele goed onderhouden grasstroken, kleurrijke bloemenperken en de omlijsting van oude platanen met hun karakteristieke schors toch nog enig statuur. Het was zondag en er stonden veel auto's waarvan de meeste eigenaren die ochtend ongetwijfeld de kerk bezochten en na afloop van de dienst nog zouden nablijven voor een praatje met geloofsgenoten. Langs de felgele wijnranken - de bladeren begonnen voorzichtig al aan hun warme herfstkleuren te denken - liep hij met een vlotte tred naar de achteringang van het eenvoudige, robuuste kasteel dat op de linkeroever van de rivier iets boven het dorp uittorende. Het was slechts een wandeling van tien minuten, maar vaak als hij hier liep, werd hij telkens weer gegrepen door het onbelemmerde uitzicht op het historische dorp, de wijngaarden die het kasteel omringden en de hoge en al besneeuwde bergen die op de achtergrond waakzaam uitkeken over het hoofddal van de Vinschgau. Hij woonde graag in deze streek. Hij was hier geboren en getogen en zou er nooit meer uit vertrekken, althans zo dacht hij er momenteel over.

Iedere derde zondag van de maand kwamen ze in het oude gebouw met monumentale status bij elkaar, meer spe-

cifiek in een voor het publiek niet toegankelijke kleine en comfortabele ruimte die onderdeel uitmaakte van de privé-vertrekken van Georg. De bejaarde, maar nog kwieke, beheerder had na een grootschalige renovatie toestemming gekregen van de stichting, eigenaar van het kasteel, om voor een schappelijk bedrag een gedeelte van het gebouw te bewonen. Naast beheerder bekleedde hij ook de functie van curator en was hij dus verantwoordelijk voor de bezittingen van het kasteel. Tenslotte organiseerde hij in twee grote toonzalen regelmatig exposities van veelal regionale kunstenaars. Georg was een fervent kunstliefhebber en eenmaal aan de praat kon hij niet meer stoppen met trots te vertellen over schilderwerken waarvan de oorsprong in de regio lag, door de afkomst van de kunstenaar of door het geschilderde tafereel. Waarschijnlijk hielden zijn enthousiasme en liefde voor het kasteel en de regio ook verband met zijn voormalige baan als directeur van het toeristenbureau van de provincie.

Zoals bij alle bijeenkomsten gebeurde, verwelkomde Georg ook deze keer de leden van de groep op zijn eigen enigszins theatrale wijze. Iedereen kreeg bij de entree met enige formaliteit een omhelzing gevolgd door een lichte, plechtige buiging van zijn corpulente lichaam. Ook hing hij zijn vrienden een katoenen sjaal met de rode en witte kleuren van de streek om, waarna hij voor eenieder gastvrij de massiefhouten deur naar de vergaderruimte openhield.

Deze ochtend was de man met het kaalgeschoren hoofd de laatste van de groep die zich bij de ingang meldde. Georg hing hem, tegen zijn gewoonte in, gauw de sjaal om en zei dat ze zich snel bij de anderen moesten voegen. In de ruimte, die bij de groepsleden bekend stond als de Thuisland zaal, werden onderling wat beleefdheden uitgewisseld en koffie en thee gedronken. De groep vormde een bont gezelschap van mannen uit verschillende geledingen van de sa-

menleving. Zo had Hans, een boomlange en slanke jonge kerel, een baan bij de onderhoudsdienst van de nationale spoorwegen. Dieter, een rustig en studentikoos type van middelbare leeftijd, was technicus bij het regionale elektriciteitsbedrijf. Jochen, een vriendelijke vijftiger met een open gezichtsuitdrukking en met een wilde haarbos waar Albert Einstein, had hij nog geleefd, jaloers op zou zijn, was onderwijzer op een school voor moeilijk lerende pubers. En dan was Michael er nog: een norse en altijd chagrijnig kijkende ambtenaar bij de gemeente van de provinciale hoofdstad. Door zijn verveelde uitstraling had niemand een goed idee van zijn exacte leeftijd; waarschijnlijk was hij ergens in de veertig. De groep bestond dus uit zes personen en, mocht iemand al van zijn bestaan weten, de groep stond bekend als een stel vrienden die elkaar geregeld opzocht om culturele en historische kennis van de regio te vergaren en met elkaar te delen.

Met Georg als voorman hadden ze in dat opzicht natuurlijk een man met een grote schat aan kennis en ervaring getroffen. Dat het doel van de groep, of zoals de leden de club noemden Het Nationale Syndicaat, op een ander terrein lag, wist buiten de in de Thuisland zaal aanwezige personen niemand. Het syndicaat was ongeveer twintig jaar geleden ontstaan uit een initiatief van een aantal afstammelingen van soldaten die in de Eerste Wereldoorlog aan de Oostenrijkse kant hadden meegevochten tegen Italië. Hun samenstelling had in de loop van de tijd veel wijzigingen ondergaan. Man van het eerste uur was Georg en momenteel nog het enige lid van de groep toenmalige oprichters. De andere huidige leden waren later toegetreden.

Het syndicaat had als doel om alles in het werk te stellen de Italiaanse invloed op hun regio, in alle denkbare facetten van het leven, te verminderen en de eigen identiteit

te bewaren. Waar bepaalde politieke partijen dat in het openbaar probeerden te realiseren, manoeuvreerde het syndicaat in alle stilte, in het absolute geheim. De door het syndicaat uitgevoerde, deels wettelijk verboden, acties varieerden van het verspreiden van anonieme pamfletten tot het plaatsen van borden met grote aanplakbiljetten langs de kant van wegen. En van het hacken van digitale omgevingen van events en bedrijven tot en met omzichtige beïnvloeding van bekende streekgenoten, bijvoorbeeld sporters, bouwondernemers en gemeenteambtenaren. Daarbij werden er ook onoorbare manieren, zoals bedreigingen, toegepast. Alles met het ultieme doel om Italiaanse gewoonten in hun samenleving buiten de deur te houden. De laatste actie van het syndicaat was het onder druk zetten van een architectenbureau uit Bologna dat van het gemeentebestuur van een verderop gelegen stadje de opdracht voor het ontwerp van het nieuwe gemeentehuis had gekregen. Het gerucht ging dat de eerste ideeën voor het ontwerp gebaseerd waren op traditioneel Romaanse bouwstijl. De dreigbrief die het syndicaat naar het kantoor van het bureau had gestuurd, zorgde, gezien de vragende reacties richting het gemeentebestuur, toch voor onrust. En dat was juist de bedoeling.

Tot op heden had men bewust niet gekozen voor gewelddadige en destructieve acties. Degelijke optredens waren een stap te ver voor het syndicaat. Het zou overigens ook ervoor zorgen dat men sympathie zou verliezen. Nu hoorden ze van streekgenoten zo nu en dan nog wel positieve geluiden over de acties van de afgelopen jaren en dat moest zo blijven. Of stond dat principe onder druk?

Toen alle leden op de ongemakkelijk zittende houten stoelen van zeker honderd jaar oud hadden plaatsgenomen, vroeg Georg de aandacht. Waar hij normaal gesproken de bijeenkomsten met een grapje aftrapte, oogde hij nu serieus

en nam direct het woord. 'Vrienden, vandaag is een bijzondere en belangrijke dag in het bestaan van Het Nationale Syndicaat. Natuurlijk hebben we met onze acties veel impact gehad op het dagelijkse leven in onze regio. Veel tradities en historisch besef zijn in stand gebleven, onder andere op het gebied van kunst en cultuur, onderwijs, bouwstijl of de inrichting van onze dorpen en steden. Uiteraard hebben wij dat niet alleen voor elkaar gekregen. Politiek, de burgerij, het verenigingsleven hebben daarin een grote en relevante rol gespeeld, maar het staat buiten kijf dat het syndicaat bestaansgrond heeft.'

'Georg, zoals altijd gebruik je weer veel woorden. Vertel je boodschap nou gewoon. Draai er niet omheen.' De man met het kaalgeschoren hoofd was ongeduldig van aard en zei vaak kort en duidelijk waarop het stond.

'Neem me niet kwalijk, vrienden. Ik wilde eerst benadrukken dat ons syndicaat met succes veranderingen heeft weten te bewerkstelligen en altijd op een geweldloze manier, maar dat het wellicht soms nodig kan zijn om van dit beginsel af te wijken.'

Georg liet bewust een stilte vallen en keek om zich heen om de reacties van de anderen te peilen. Iedereen keek hem benieuwd aan. Hun vragende gezichtsuitdrukkingen spoorden Georg aan verder te gaan.

'Het komende winterseizoen staat in het Museum van de 20e Eeuw in onze hoofdstad een expositie gepland met schilderwerken van Francesco di Grande. Misschien is dit voor jullie een onbekende naam, maar in de kunstwereld staat deze man bekend om zowel zijn expressionistische, in onze regio gemaakte, schilderijen als zijn fascistische denkbeelden. Hij leeft nog steeds, hij heeft inmiddels de leeftijd van vijfenzeventig bereikt, en vindt dat zelfs het politieke gedachtegoed van premier Giorgia Meloni, partijleider van

de Italiaanse nationaal-conservatieve partij Fratelli d'Italia, niet radicaal genoeg is.'

Die laatste zin sprak Georg uit met stemverheffing. Hij maakte zich boos en nam een slok uit het glas water dat voor hem op tafel stond.

Georg was niet de enige die zich druk maakte. Ook Jochen liet van zich horen. 'Ik ken het museum. Met scholieren heb ik er een keer een excursie georganiseerd. Ik zal niet zeggen dat het een vervelend bezoek was, de kinderen vonden het sowieso natuurlijk een prettige onderbreking van de schooluren, maar naar mijn mening had het museum met zijn permanente exposities toen duidelijk een niet mis te verstaan Italiaans nationalistisch tintje. Ik merkte dat aan de tekstbordjes die bij bepaalde schilderijen hingen. Afgezien van het feit dat de tekst allereerst in het Italiaans en daarna pas in het Duits waren opgesteld, werd de zege van Italië in de Eerste Wereldoorlog en de daarmee onlosmakelijk verbonden annexatie van ons land buitenproportioneel opgemeld. Dat heeft ongetwijfeld te maken met de persoon van de directeur, een jonge vent uit Milaan die, gezien de inhoud van interviews in de regionale kranten, als een pure nationalist kan worden bestempeld.'

'Ik weet wat je bedoelt, Jochen. En ik denk ook niet dat een pamflet of een dreigbrief de man laat inzien dat de aankomende expositie beter maar kan worden geannuleerd. Overigens is het toch vreemd dat zo'n man in zijn eentje, dus buiten een bestuur of commissie om, zijn gang kan gaan? Het is wat het is, maar het syndicaat moet in actie komen.' Georg voelde de spanning in de ruimte toenemen. Iedereen sprak met ingetogen stem met elkaar en uit het geknik van de hoofden concludeerde Georg dat het syndicaat klaar was voor een volgende stap.

Hans stond op. Kortademig, ongetwijfeld een effect van het vrijkomen van adrenaline, sprak hij vervolgens de woorden uit die het karakter van het syndicaat zouden doen veranderen. 'Vanaf vandaag is het ons toegestaan meer ingrijpende middelen te gebruiken om onze doelen beter te bereiken. Met betrekking tot het museum, waar denken we aan?'

Dieter vroeg beleefd het woord. 'Ik wil graag de optie van een cyberaanval opperen. Ik zou de ticketsite van het museum plat kunnen leggen en tegelijkertijd de directeur en het bestuur een anoniem bericht kunnen sturen met de mededeling dat de site pas weer in werking wordt gesteld op het moment dat de expositie wordt geannuleerd. Dit zouden we eerst nog kunnen doen?'

Jochen en Georg zeiden het op hetzelfde moment. 'Kansloos.'

De man met het kaalgeschoren hoofd had goed geluisterd en vooral goed nagedacht. 'Ik stel voor dat we brandstichten in of bij het gedeelte van het gebouw waar de expositie gehouden zal gaan worden. Om voldoende impact te hebben, maar ook weer niet te veel onnodige schade te veroorzaken, kunnen we het doen onder een raam van de betreffende ruimte, maar dus wel aan de buitenkant van het museum. En bij voorkeur in de rustige en late avonduren, zodat er niemand ietsel kan oplopen.'

Georg nam het woord over. 'Op een dergelijke manier moeten we het inderdaad aanpakken. Voor nu stel ik voor onze bijeenkomst te beëindigen; de tijd zit erop. Zullen we volgende zondag elkaar hier weer ontmoeten en dan het definitieve plan opstellen?'

De leden van het syndicaat namen afscheid van elkaar. Van hun gezichten was af te lezen dat ze gezamenlijk zojuist een belangrijke beslissing hadden genomen. De man

met het kaalgeschoren hoofd liep terug naar de in het dorp gelegen parkeerplaats. Gezien het aantal geparkeerde auto's was de kerkdienst blijkbaar nog niet afgelopen.

Iets later reed hij op de provinciale weg tussendoor de vele fruitboomgaarden van het dal. Hij dacht na over de beslissing van het syndicaat om het gebruik van geweld niet meer uit te sluiten. Hem overviel een gevoel van trots. Dat wat ze zouden gaan uitvoeren, zou betekenis hebben. Zijn betrokkenheid deed hem goed, maar toch hoorde hij ergens vanbinnen ook een onrustig stemmetje dat hem aanriep. Hadden ze de eventuele gevolgen van brandstichting wel voldoende besproken? Hij besloot op de volgende bijeenkomst er aandacht voor te vragen. Niet dat hij nu terugkwam op nota bene zijn eigen voorstel, maar hoe dan ook moest het syndicaat een bewust en evenwichtig besluit nemen. Hij had zijn bestemming inmiddels bereikt en parkeerde de auto aan de zijkant van het hotel.

Donderdag

2

Annika zocht haar spullen voor vandaag bijeen. Voorzichtig stopte ze haar, bijna versleten, zilverkleurige bruidsjurk van zijde met kant en steentjes versierd, in een grote plastic boodschappentas. Ook de door haarzelf gefabriceerde inschuifbare hoepel vond er een plekje. Daarna liep ze de badkamer in om voor de spiegel uitgebreid haar zware make-up te verzorgen. Telkens was ze weer verrast door de transformatie die plaatsvond. Van een vrouw met een leuke uitstraling, maar niet bijster knap, althans dat vond ze van zichzelf, ontstond een gezicht met de statige allure van een aantrekkelijke keizerin. Ze keek nog even naar de grote foto op de commode. Voor de zekerheid vergeleek ze altijd nog even het beeld in de fotolijst met haar eigen spiegelbeeld. Op één ding na, de pruik van lange donkere haren met de vele edelweiss kunstbloemetjes erin verwerkt, leek ze sprekend op die fascinerende vrouw uit de negentiende eeuw. De pruik onderwierp ze nog aan een korte inspectiebeurt en borg ze vervolgens op in haar grote handtas. Ook het halssnoer met de neppe parels deed ze erin. Ja, ze was klaar voor weer een dag hard werken.

Waarschijnlijk zou na morgen haar werk voor dit jaar erop zitten. De weersvooruitzichten zagen er voor de eerstvolgende dagen slecht uit. Ook kwam de herfstvakantie tot

een einde en zouden de toeristen wegblijven van het historische centrum van Delft. Ze vond haar werk niet vervelend, maar de uitgebreide voorbereidingen, de afhankelijkheid van het weer en de onzekere verdiensten gaven haar steeds vaker een onrustig gevoel. Ze miste meer en meer de vastigheid van een normale baan met een regulier inkomen. Ze had besloten zich de komende tijd te gaan oriënteren op een baan in het onderwijs. Door de vele personeelstekorten en met haar achtergrond zou ze toch zeker wel ergens een vacature kunnen vervullen? Annika verraste zichzelf in dat opzicht. Ze was toch de wildebras die al snel het avontuur in haar leven opzocht in plaats van genoeg te nemen met de routine van iedere dag?

Die avontuurlijke instelling had haar naar Nederland gebracht. Na afloop van een met succes afgeronde bachelorstudie Kunst en Cultuur aan de universiteit van Bozen, besloot ze voor een onbepaalde tijd ertussenuit te gaan. Haar ouders waren daar niet blij mee. Zij vonden het vanzelfsprekend dat ze een rol zou gaan spelen in het hotel-restaurant, al jaren in handen van de familie. Maar ze moest er niet aan denken. De slechte familieverhoudingen, zowel met haar ouders als met een van haar twee broers, lagen aan de basis van haar besluit na het behalen van haar titel haar geboortegrond snel te verlaten en een toekomst ergens in het buitenland te zoeken.

Toen ze al enkele jaren had gewoond en gewerkt in het vrijzinnige Berlijn, werd ze er verliefd op een tien jaar oudere man uit Den Haag met wie ze in een café aan de praat was gekomen. Ze rende op een drukke donderdagavond heen en weer met dienbladen vol met bier en Jan, zo heette de lange Nederlander, zag dat ze het hartstikke druk had en stelde voor haar te gaan helpen. Dat vond ze niet nodig, maar het contact was gelegd. Nadien werd Jan - door

zijn werkgever, een bekend internationaal werkend marketingbureau, voor een langdurige opdracht in Berlijn gestationeerd - stamgast en Annika vond zijn aandacht voor haar wel interessant. Na een derde afspraak, waarbij ze twee flessen witte wijn hadden leeggedronken, waren ze samen in bed beland. Jan was een aardige single en toen hij vertelde dat hij de volgende week weer terug naar huis moest, nam ze spontaan het besluit met hem mee te gaan.

In een Haagse volksbuurt woonden ze samen in een tweekamerflat en vond ze snel ook weer een baantje in de horeca. Maar aan hun relatie kwam van de ene op de andere dag een einde toen ze een keer, midden op een hete zomerdag, onverwacht thuiskwam en Jan met een jonge studente in bed aantrof. Ze was in haar trots gekrenkt, maar boosheid bleef achterwege. Annika wist ergens wel dat Jan niet haar "Prins op het witte paard" was en dat hun relatie anders toch niet lang meer zou hebben geduurd. Via een collega hoorde ze dat diens moeder een kamer verhuurde in het centrum van Delft, dat die leegstond en dat ze er voor een vriendelijk bedrag mocht verblijven. In Delft ontmoette ze op een dag Elvis Presley. Na zijn werk was hij vermoeid neergevallen op een stoel van het terras waar ze hielp in de bediening. Op de cynisch bedoelde vraag of zijn schor en droog gezongen keel behoefte had aan een drankje, schoot hij jaknikkend onbedaarlijk in de lach. Via de vrolijke Elvis kreeg Annika het idee om aan de slag te gaan als levend standbeeldartiest. Ze was op school altijd al in voor welke rol in een musical of voorstelling dan ook. Als ze maar in het middelpunt van de belangstelling kon staan. Vandaar ook de keuze om Kunst en Cultuur te gaan studeren om uiteindelijk in die sector iets kunstzinnigs te gaan doen.

Zo belandde ze dus op straat. In eerste instantie beeldde ze Elsa uit Frozen uit. Dit bleek geen verstandige

keuze te zijn. Veel jonge kinderen bleven voor haar staan, de meesten een beetje onzeker en afwachtend. Pas als ze kinderen een aai over het hoofd gaf, verscheen er een gelukzalige glimlach op hun gezicht, waarna ze enthousiast verslag over Elsa gingen uitbrengen aan hun ouders. Maar die vertikten het helaas om nog wat geld in haar geldbakje te gooien. En dan had je nog de opgeschoten jongens die brutaal om een zontje bedelden. Nee, Elsa was het niet. Na een paar dagen gepeins, adviseerde lieve Elvis haar om een persoon te overwegen die vooral bij volwassenen bekend was, ook bij buitenlandse toeristen. En - wat een erg aardige kerel was Elvis; jammer dat hij van mannen hield - stelde hij Annika voor zijn aantrekkelijke plek op de Markt in te nemen. Precies tussen de Nieuwe Kerk en het Stadhuis in, pal tegenover het meest populaire terras van het centrum, vond je geen betere plaats om goed geld te verdienen. Elvis zelf zou wel verhuizen richting de grachten. Hij had behoefte aan een andere omgeving. Uiteindelijk koos ze voor Elisabeth, halverwege de negentiende eeuw keizerin van Oostenrijk, beter bekend als Sisi.

Annika trok de deur achter zich dicht. Ze liep de Papenstraat uit, richting de Markt. Van de eigenaar van een dichtbijgelegen restaurant had ze toestemming gekregen om zich in de toiletruimte om te kleden en klaar te maken. Het was rond tien uur dat Sisi statig naar haar standplaats op de Markt wandelde, alsof de keizerin van Oostenrijk daadwerkelijk op bezoek was in een van de meest belangrijke historische steden van Nederland.

Haar act was eigenlijk heel simpel. Om de paar minuten stond ze zo stil mogelijk, als een model dat poseert voor een veeleisende en strenge professionele schilder. Alleen haar ogen leefden en bewogen mee met nieuwsgierige passanten. Tussendoor wandelde ze even met die professioneel

ogende deftige tred en haar huppelende hoepeljurk een paar meter, ook om de spieren soepel en los te houden.

Na een uur zag ze dat haar geldbakje al aardig vol begon te raken. Er lag zelfs een briefje van tien euro in. De omstandigheden waren ook goed. Er waren vandaag veel groepen toeristen met een gids aan de wandel. Ze kende een aantal van de stadsgidsen. Zonder dat ze het vooraf hadden afgesproken, hield een groep vaak halt bij haar en maakte Annika met een lieve glimlach een rondje langs de verraste mensen van de groep. Zo ook vandaag. En hun waardering lieten ze uiteraard blijken met een gulle bijdrage. Ook het weer werkte mee. Gelukkig was de temperatuur niet te hoog, want al snel ontstond door warmte het risico dat die dikke laag make-up op haar gezicht zou uitlopen. Dat was haar helaas al enkele keren overkomen.

Toen er even niemand bij haar in de buurt kwam, keek ze haar omgeving rond. De afgelopen tijd had ze hem al zien zitten. Bij goed weer zat hij aan het eind van iedere ochtend aan de rand van het tegenover haar gelegen populaire terras van Café De Blijde Nassau en dronk twee koppen koffie. Hij las dan zijn krantje, maar ze had wel opgemerkt dat hij tussen het lezen door haar zo nu en dan onderzoekend aankeek. Annika kon er wel om lachen. Ze werd ongegeneerd bekeken, maar wat kon hij nou zien? De lange jurk, de pruik en de uitgebreide make-up verborgen haar eigen identiteit. Ze speelde een rol en iedereen mocht zonder probleem naar haar kijken. Echt oogcontact hadden ze niet. Op de momenten dat ze naar de man terugkeek, draaide hij juist weg met zijn gezicht. Ze schatte in dat de man rond de veertig jaar zou kunnen zijn, misschien iets jonger? Een strak T-shirt verborg geenszins zijn stevige borstpartij. Het geringe briesje dat er was deden enkele lokjes van zijn wilde donkerblonde haren

bewegen. Ja, Annika zag een aantrekkelijke man, een beetje verlegen wellicht? Ze zou het snel weten.

3

Vanaf de met toeristen goedgevulde rondvaartboot klonk een luid gejoel. Een groep jonge vrouwen, met in hun midden een vrouw met een bruidssluier op haar hoofd, had het blijkbaar goed naar de zin. Ze hadden meer aandacht voor elkaar dan voor de indrukwekkende panden en kerken uit de zeventiende eeuw die telkens opdoemden langs beide kanten van de Delftse grachten. Ze voerden luidruchtig en druk gebarend hun gesprekken. De joligheid zat er bij de dames die morgen al vroeg in. Mark was een van hun slachtoffers. Toen de boot langsvoer, bleef hij staan om te kijken wat voor types de sirene rust van de stad zo bruut verstoorden. Hij had gewoon door kunnen lopen, maar juist zijn afkeurende hoofdschudden bracht de vrouwen ertoe hem te belonen met handkusjes en hem flirtend en lachend na te fluiten. Een ander had ongetwijfeld hen met een lach nagezwaaid, maar Mark draaide zich abrupt om en liep, met Het Dagblad voor het Volk onder de arm, snel door richting de Markt.

Hij was blijkbaar nog niet zover dat hij dit soort gein kon waarderen. Enkele weken eerder had hij wel besloten er meer op uit te trekken. Terwijl hij het Museum Prinsenhof passeerde, dacht hij terug aan het moment dat hij begreep dat hij zichzelf de spreekwoordelijke schop onder de kont moest geven. Die zomeravond maakte hij een strandwande-

ling op het strand Wassenaarseslag en dacht hij, niet voor de eerste keer, na over wat hem bij de krant was overkomen en welke impact die vervelende gebeurtenissen ongetwijfeld zouden hebben op zijn journalistieke toekomst. Waar de meeste wandelaars genoten van de ondergaande zon die de rimpelloze wateroppervlakte omtoverde in een zee van rode pracht en zorgde voor menig geluuksmoment, bleef Mark in eerste instantie piekeren zonder besef van de magie van het moment.

In zijn stamkroeg hadden vrienden hem eerder op een niet mis te verstane wijze de keiharde waarheid verteld. Ze begonnen genoeg te krijgen van zijn geklaag, chagrijn en een allesvernietigend zelfmedelijden en hadden hem goedbedoelde adviezen gegeven: 'Ga eens een boek lezen, bing series, verken de natuur. Zorg dat je hoofd leegraakt en accepteer dat Linda na drie jaar echt niet meer bij je terugkomt. Man, erken dat je huwelijk definitief op de klippen is gelopen. Laat die vrouw los!' Ook zou het hem dan misschien wel duidelijk worden dat zijn ontslagbrief die hij dit voorjaar aan de verbijsterde hoofdredacteur van Het Dagblad voor het Volk had overhandigd, de progressief getinte journalistiek in Nederland niet zou veranderen.

Mark wist nog goed dat hij uiteindelijk geërgerd naar huis was vertrokken na een vernietigende opmerking van Jaap de Goede, een studiegenoot van de School voor Journalistiek. Jaap had gezegd dat hij als rechtschappen en gedreven sociaaldemocraat zich niet zo moest aanstellen en als een professionele journalist zich meer moest openstellen voor het vermaledijde onrecht dat zich niet alleen in Nederland, maar ook ver daarbuiten, op veel maatschappelijke thema's wijdverbreid en op meedogenloze manieren tentoonspriedde. En nog veel meer had hij fel uitgesproken. Waar was de fanatieke journalist gebleven die altijd met een schat aan

feitenkennis verantwoordelijke personen en bedrijven op een net niet vileine wijze het vuur na aan de schenen legde? Of het nu ging over de schrijnende gevolgen van de Toeslagenaffaire of de ontbrekende of falende maatregelen van de klimaatvervuilende industrie, zijn vriend schreef toch altijd die indrukwekkende en vaak impactvolle artikelen?

Met Jaap voerde hij vaak lange en diepgaande gesprekken over tal van zaken die vaak uitmondde in meningsverschillen. Op zich was dat natuurlijk geen issue. Sterker, was een fel gevoerd debat niet de basis voor het vergaren van kennis en het vormen van stevig gegronde meningen? Maar die opmerkingen van hem, feitelijk duidelijke verwijten, hadden Mark toen veel pijn gedaan en hem danig verward. Wat zag hij dan verkeerd? Had hij zijn journalistieke roeping ergens in een vergeten hoek van zijn hersenpan geduwd? Vond hij onrecht in de wereld niet meer zo belangrijk om het niet meer scherp aan de kaak te stellen? Mocht een sociaaldemocraat zijn eigen nest niet kritisch beoordelen? Was het zo logische en relevante hoor en wederhoor ongemerkt naar de achtergrond van het journalistieke werk verdwenen? Was het tegenwoordig te veel gevraagd om eerst grondig feitenonderzoek te verrichten? Moest een journalist zijn of haar bronnen niet meer checken? Hoorde de journalistiek niet meer neutraal en onafhankelijk te zijn? Deze vragen welden in hem op toen hij de deur van Café De Wervelwind had dichtgesmeten en met ferme stappen door de regen naar huis beende. Hij was boos op de hele wereld en zeker ook op Jaap. Van een goede vriend verwachtte je dat hij je achterna kwam om te proberen de klaarblijkelijke ergernis weg te nemen, maar dat had hij niet gedaan.

Na een eenzame nacht met veel getob en inname van een paar paracetamollen, was in de loop van de volgende dag zijn boosheid langzaam weggeëbd. Mark kon de naar

zijn mening scherpe en onzinnige opmerkingen van Jaap nog steeds niet goed plaatsen, maar de welgemeende adviezen van de vriendengroep om te stoppen met zijn zelfbeklag, meer te ontspannen en de natuur op te zoeken om tot zichzelf te komen, besloot hij te gaan opvolgen. Ergens wist hij natuurlijk ook wel dat ze allemaal gelijk hadden.

En zo belandde hij die zwoele zomeravond aan de kust. Hij wist niet om welke reden hij juist op dat moment besloot dingen te gaan doen die hem wellicht meer zouden laten genieten van de mooie kant van het leven en om zo in ieder geval van zijn onzalige gepieker af te raken. Was het het zachte gekreun uit een voor het zicht verborgen duinpan halverwege de duinovergang op weg naar de parkeerplaats? Hij begreep in eerste instantie niet wat er aan de hand was. Mark dacht nog even dat er misschien iemand pijn had en geholpen moest worden. Maar nadat hij door het rulle zand in de richting van het geluid was gelopen, zag hij dat een half ontkleed ouder stel op een passionele manier de liefde be-dreef en zich niets leek aan te trekken van welke buitenwe-reld dan ook. Ze hadden alleen oog voor elkaar. Was het leven zo simpel? Hij haastte zich snel terug naar het pad en zocht vervolgens met een glimlach op het gezicht zijn auto op en terwijl hij in de invallende duisternis naar huis reed, be-sefte Mark dat hij ook weer blij en gelukkig wilde zijn. Hij zou er nog meer op uit gaan, de stad in voor een kop koffie, de natuur in om te ontspannen. Hij moest toch echt proberen de waarheid onder ogen te zien. Zo zou hij op de een of an-dere wijze de rouwperiode omtrent het stuklopen van zijn huwelijk moeten zien af te sluiten. Ook moest hij een manier vinden om zijn irritant en onrustig aanvoelende ergernissen over de stand van de journalistiek in Nederland kwijt te ra-ken.

Mark schrok op uit zijn gedachten toen hij bijna werd overreden door een vaart makende paardenkoets die, met twee toeristen erin, op pad was voor een rondrit door de stad.

'Hé, word eens wakker! Kijk eens beter uit je ogen. Zag je niet dat wij eraan kwamen?' De uitroep van de oplettende vrouwelijke koetsier verhinderde nog net op tijd een serieus ongeval.

Die overduidelijke bewoordingen van de vrouw schoten Mark in het verkeerde keelgat. 'Oké, maar je zou met je lelijke ros ook wat langzamer en voorzichtiger kunnen rijden? Er lopen hier ook gewoon nog mensen rond!' De koetsier gaf het paard bevel door te rijden, maar keek hem eerst nog wel even vuil aan. Waarschijnlijk hield ze zich in, omdat ze een ouder stel als klant in de koets had, al had ze een ferm gemopper niet daarom hoeven na te laten gezien de naar hem opgestoken middelvinger van de mannelijke passagier.

Mark vervolgde zijn wandeling en schoot in de lach. Wat een bijzondere ochtend. Eerst werd hem door een groep mooie jonge vrouwen de liefde verklaard en niet veel later werd hij als een kleine jongen op zijn plaats gezet door een koetsier en was hij het pispaaletje van een onfatsoenlijke toerist.

Inmiddels was hij de Markt overgelopen en nam hij plaats aan een tafeltje op het terras van Café De Blijde Nassau. De zon deed aan het einde van oktober nog goed zijn best en Mark trok zijn jas uit. Zijn voornemen om er meer op uit te gaan, had hij in praktijk gebracht door regelmatig deze plek op te zoeken. Met de warmte van de zon in zijn gezicht, het uitzicht over een van de mooiste gedeelten van zijn geliefde stad en de heerlijke koffie uit een professionele koffiemachine kon het niet beter. Alhoewel, het lezen van zijn krant bezorgde hem zo nu en dan wel wat bedenkingen,

maar, en daar moest hij ook wel reëel in zijn, de meeste artikelen waren journalistiek van goede kwaliteit en bovendien zeer lezenswaardig.

Na een eerste kop koffie legde hij de krant op tafel en keek hij rond over de Markt. Het werd allengs drukker met enthousiaste toeristen uit binnen- en buitenland. Paardenkoetsen reden af en aan; het rijtuig van de bijna-aanrijding zag hij niet meer. Verliefde stelletjes maakten selfies met op de achtergrond de Nieuwe Kerk. De duiven, op zoek naar voedsel, waren zoals wel vaker in talrijke mate aanwezig, soms op de vlucht voor een brutale zeemeeuw. Vandaag waren er ook veel levend standbeeldartiesten aan het werk. Mark vroeg zich altijd al af hoe Kapitein Jack Sparrow uit "Pirates of the Caribbean" het toch voor elkaar kreeg om negentig graden naar achter en voor te kunnen bewegen. Jack hield met een hand een forse staf beet. Hij kon zich niet herinneren dat die staf ook in de beroemde filmserie aanwezig was, dus hij ging er maar vanuit dat die staf in technische zin het mogelijk maakte een draai te maken. Het was leuk om de verraste reacties van het publiek te zien op de momenten dat hij vanuit stilstand plotseling met een boze uitdrukking naar voren bewoog.

Een veel aardigere en zeker aantrekkelijkere artiest was Sisi. Ze stond pal tegenover hem op een afstand van ongeveer twintig meter. Mark had haar al vaker zien optreden en telkens weer was hij verrast hoelang ze haar statige en tegelijkertijd bevallige pose kon volhouden. Haar gezicht was schuin naar boven gericht naar het dak van het Stadhuis. Alleen haar ogen gaven een teken van leven. Om haar lichaam logischerwijze te kunnen ontspannen, maakte ze geregeld een rondje langs en door een gezelschap toeristen dat stilstond om haar kunsten te bewonderen. Veelal kregen de mannen over hun schouders een verleidelijke veeg met haar

hand wat vaak leidde tot hilariteit onder de vrouwen. Mark wilde het niet toegeven, maar hij was geïntrigeerd door haar verschijning. Was het de geheimzinnigheid? Was het de kunstzinnigheid met de knappe vaardigheden? Het was in ieder geval niet haar schoonheid, althans die was niet zichtbaar. Door de lange jurk met hoepel en veelheid van grime op haar gezicht viel die niet goed te beoordelen. Ook van haar leeftijd kreeg hij geen notie. Misschien waren het haar levendige ogen die zijn belangstelling voor haar opwekten? Ook nu weer. Hij zag ze van links naar rechts gaan en plotse-ling bleven ze hangen op één punt: op hemzelf!

Mark voelde zich gesnapt. Geruime tijd zat hij haar ongegeneerd te bekijken en vroeg zich bepaalde dingen af. Maar nu waren de rollen omgekeerd. Hij draaide zijn gezicht weg en vroeg aan de ober een tweede kop koffie. Iets later, toen ze zonder publiek in haar pose stond, bracht hij de moed op naar haar toe te lopen. Hij wist niet hoe hij met de situatie moest omgaan en stond daar haar alleen maar aan te gapen. Haar gezicht stond nog steeds gericht naar het Stadhuis. Hij besloot tot een openingszin waaraan hij later met enige schaamte zou terugdenken. Had hij niets beters kunnen verzinnen?

'Ben jij Sisi?', vroeg hij haar.

In eerste instantie bleef ze een moment in haar pose, maar toen draaide ze langzaam haar gezicht naar beneden, maar bewoog verder niet. Ze beantwoordde zijn vraag niet en keek hem met haar lichtblauwe ogen alleen maar aan.

'Ja. Jij bent Sisi, ooit keizerin van Oostenrijk.'

Op haar gezicht verscheen vervolgens een betoverende glimlach en licht voorovergebogen gaf ze met een zachte stem geen antwoord, maar stelde ze hem de vraag waarover zijzelf later zou toegeven niet te weten wat haar op